

Mezőgazdaság átalakulása árutermelővé, a kereskedelem és az ipar fejlődése

Szerző dezs

Történelem tétel

Mezőgazdaság
átalakulása árutermelővé, a
kereskedelem és az ipar fejlődése
illetve a
városiasodás a XI-XIII. században

Önellátó
natúrális gazdálkodásárutermelés,
amely
felélénkítette a kereskedelmet
és a pénzhasználatot, és
elősegítette a városok
kialakulását.

Önellátó
gazdálkodás: A
paraszt (jobbágy) megtermeli mind a
mezőgazdaságban, mind a háziiparban a
saját, családjá és ura
szükségeit. A földet
faluközösségekben művelik, és
évente újraosztják
nyílvetéssel (sorsolással).
Öröklődés ekkor még nem volt.
Eleinte még a földesurak sem
örökíthették
földjeiket. Nincs munkamegosztás,
csak egy családon esetleg falun belül. A
férfiak fiatal koruktól kezdve – mivel
nagyon alacsony volt az átlagéletkor –
a földeken dolgoznak, az asszonyok
otthon ház körül
tevékenykedtek. Az élelmen
kívül még ruházatukat illetve
használati tárgyaikat is maguk
állították elő.

Bevezető
Ez
az önellátó
gazdálkodás volt
jellemző egész Európára
egészen a XI. század elejéig. Viszont
a mezőgazdasági
technikai fejlődésnek köszönhetően
hatalmas fejlődés indult társadalmi és
ipari
szempontból is egyaránt. A
többlettermelésnek köszönhetően
újra megjelent a
kereskedelem, iparban céhek alakultak, amelyekben
már nem parasztok, hanem
céhmesterek dolgoztak, akik már
egyáltalán nem foglalkoztak
földműveléssel. A
megtermelt árút (az iparból

és a mezőgazdaságból is) a kereskedelem szállítja a megfelelő helyre.
Így megjelent az árutermelő gazdálkodás.

Mezőgazdaság fejlődése:
Kezdetben talajváltós művelés volt elterjedt. Az emberek egyre nagyobb és nagyobb területeket vontak be a termelésbe. Mocsarakat csapoltak le, erdőket irtottak. (Az erdőirtás ekkor persze még nem volt globális probléma…) Terület növelésével párhuzamosan megjelentek új művelési struktúrák is a talajváltós művelés felváltására. Első a kétnyomásos gazdálkodás volt. Az összterület felét bevetették, a másik felét ugaron hagyták, majd a következő évben megfordították. Majd megjelent a háromnyomásos művelés, melyben a hároméves váltás során a föld egyharmadába őszi, másik harmadába tavaszi gabonát vetettek, a fennmaradó részét ugaron hagyták, pihentették. Így a föld termőképességét egészen jó szintre emelték. Emellett hosszanti parcellákra osztották fel a területeket a kényelmesebb művelés érdekében. (kevesebb forduló szántáskor)

A művelésen kívül az eszközhasználat is sokat fejlődött ebben a korban. Használtak nehézeket (csorosznyával), szügyhámot (jobb erőátvitel), patkó. Kevés nagyállatot ettek, mert szükség volt rájuk a termelésben.

Új növények: őszi búza, rozs; tavaszi árpa, zab, köles.
/Hospesek (telepesek)ægységes jobbágyság kialakulása a hospes-jogok általánosításával.

Parasztság tagozódása, zsellérek megjelenése/

Ipar és mezőgazdaság szétválása:
népesség növekedett, de mégis egyre kevesebb embert foglalkoztatott a mezőgazdaság. Így megjelentek a

kézművesek, akik már
mezőgazdasággal nem, hanem ipari termeléssel
foglalkoztak. Felélénkült ezzel a
kereskedelem és a pénzhasználat.
Ezek a piacokon zajlottak.

Kereskedelem
Szükségessé
vállik, mert eltérő
tájakon eltérő portékákat termelnek,
de ezekre mindenütt szükség lehet. A
gazdagabb rétegeknek pedig megnőtt az
igényük a luxuscikkekre.
Először
a helyi kereskedelem
jelent meg a heti piacokon és országos
vásárokon. Később egyre
inkább előtérbe
került a távolsági kereskedelem,
melynek két ága volt:

Tengeri
kereskedelem

Levantei
kereskedelem: É-itáliai
városok (Genova, Pisa) kezében volt.
Földközi tengeren keresztül kapcsolat
Közel-Kelettel, ami viszont kapcsolatban állt
Távol-Kelettel. Onnan szerezték be az
Európában egyre népszerűbb
luxuscikkeket

Hanza
szövetség (1241-től)
É-német városok (Lübeck,
Hamburg, Brüge, Novgorod, Bergen) szöv. Heringet,
fát, prémet, mézet, gabonát
szállítottak.

Szárazföldi
kereskedelem: messze vidékek eltérő
termelési sajátosságai miatt alakult
ki. Két
fontos kereskedelmi út: Franciaország
és Róma illetve D-Franciaország
és Hispánia között.
Legfontosabb központ: CHAMPGNE. 48 napos
vásártartási joga volt.

Helyi
kereskedelemmel később nem
foglalkoztak a kalmárok, mert a nagy üzletet a
messze tájokról érkező, még
alig
ismert termékek jelentették. Így a
helyi kereskedelem színhelyei is a
vásárok
és a piacok lettek. (Champagne – nem
győzöm hangsúlyozni)
Kereskedelemmel
megjelentek a

hitelintézetek, a bankok is, amely a banka olasz,
pénzváltó szóból
származik.

Városok

kialakulás:

Ennek

oka a kereskedelem

fejlődése. Létrejöttek piacok

környékén,

vásárvonalon (eltérő tájak

találkozásánál),

folyótorkolatnál,

útkereszteződéseknél, kolostorok

és királyi

várak környékén vagy falvak

nöttek várossá esetleg az ókori

római városok

éledtek újjá. Ezek a

városok kommunákat

alakítottak, és fegyveres harcot

vívtak a földesúrral

függetlenségükért, aminek

eredményeképpen létrejöttek a

városi

önkormányzatok. A harc

eredményeként a városok évi

egy összegben adóztak,

saját bírákat

választhattak, és

különböző

kiváltságokat is kaphattak:

vásártartás joga,

vámmentesség joga,

árumegállító jog.

Megjelentek

a szabad királyi

városok (mezővárosok mellett), akik

már csak a királynak tartoztak, és nem

a

földesúrnak. Győr 1271-ben kapja meg

először ezt a jogot.

„a

városi levegő szabaddá tesz…”

Polgárság

megjelenése: -

patríciusok (jómódú

kereskedők, város

vezetői)

-

kézművesek

(céhekbe tömörülő mesteremberek)

-

plebejusok (város lakói polgárjog

nélkül, napszámosok)

A

mesteremberek érdekvédelmi

egyesületekbe, céhekbe

tömörültek. A céh

élén a mester áll.

Neki

bérért dolgoznak a segédek/legények.

A tanuló fiatalokat inasoknak

nevezték. Csak a céhszabályzat szerint termelhettek a szigorú előírásokat betartva. A céh kontárok (céhen kívüliek) és az egymás közötti versengés ellen volt. Megpróbálták megakadályozni a céh tagjainak lesüllyedését és kiemelkedését is, vagyis a tagozódást. Eközben a kereskedők nyugodt szívvel gyarapodtak, mivel nem kötötte őket ehhez hasonló szabályzat. Bár nekik is volt szövetségük, a guilde (gilde)de ebben jobbára csak jogaikat rögzítették.

Az iparosok munkáját segítő találmányok:

-
vízikerék:
malom, búzaörlés,
ércúzás,
kovácsolás.
"Középkor a malmok világa"

-
hámor:
kovácsműhelyben lévő vaskohó

-
kalló:
gyapjút préselték,
zsírtalanították vele

-
lábító:
szakaszos mozgást alakította
folyamatossá
(rokka, szövőszék)